

II. სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

უზენაესმა სასამართლომ არ დააკმაყოფილა განცხადება და განმარტა, რომ მოცემულ შემთხვევაში საკასაციო სასამართლომ განიხილა რუსეთის ფედერაციის სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების ცნობისა და აღსრულების საკითხი მხოლოდ იმ ნაწილში, რომლითაც განისაზღვრა არასრულწლოვანი ბავშვების საცხოვრებელი ადგილი, რაზეც სკ-ის 1201 II მუხლი ვერ გავრცელდებოდა. საკასაციო სასამართლომ არ გაიზიარა განმცხადებლის მითითება სსკ-ის 422 I მუხლის გ) ქვეპუნქტის განჩინების ბათილობის საფუძვლის არსებობასთან დაკავშირებით და მიუთითა, რომ აღნიშნული დანაწესით აქტის ბათილობის მოთხოვნის უფლება აქვთ მხოლოდ იმ პირებს, რომელთაც მატერიალურსამართლებრივი ნორმის თანახმად გააჩნიათ მოთხოვნის უფლება (მოსარჩელე), ეკისრებათ პასუხისმგებლობა (მოპასუხე) ან აქვთ დამოუკიდებელი მოთხოვნა დავის საგანზე (მესამე პირები დამოუკიდებელი სასარჩელო მოთხოვნით). ასეთი პირები იმგვარად არიან დაკავშირებულნი სადავო სამართალურთიერთობასთან, რომ სასამართლოს მიერ დავის გადაწყვეტის შედეგად მიღებული გადაწყვეტილება პირდაპირ გავლენას ახდენს ამ ურთიერთობიდან გამომდინარე მათ უფლებებსა და ინტერესებზე. სსკ-ის 422 I მუხლის გ) ქვეპუნქტის მიზნებისათვის, გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის მოთხოვნის უფლების მქონე სუბიექტში იგულისხმება არა ის პირი, რომელიც შესაძლებელია საქმეში ჩაბმული ყოფილიყო მესამე პირად დამოუკიდებელი სასარჩელო მოთხოვნის გარეშე, არამედ პირი, რომელიც არის პოტენციური

მოსარჩელე, მოპასუხე ან მესამე პირი დამოუკიდებელი სასარჩელო მოთხოვნით.

ნინო ქავშაია

► 6 – 3/2020

ზიანის ანაზღაურება სარჩელის უშედეგო უზრუნველყოფის გამო

უზენაესი სასამართლოს 2018 წლის 18 მაისის გადაწყვეტილება № ას-1216-1136-2017

სსკ-ის 199 III მუხლი

1. სარჩელის უზრუნველყოფის გაუმართლებლობის გამო ზიანის ანაზღაურება სსკ-ის 199 III მუხლის მიხედვით დელიქტური ვალდებულების დამფუძნებელი კერძო შემადგენლობაა.

2. ნასყიდობის წინარე ხელშეკრულების ნამდვილობის წინაპირობად საკუთრების საჯარო რეგისტრაციის მიჩნევა დაუშვებელია.

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადებები)

I. ფაქტობრივი გარემოებები

კრედიტორმა (შედგომში - თავდაპირველი მოსარჩელე) სარჩელი აღძრა ძირითადი მოვალისა და თავდები პირების წინააღმდეგ, ხოლო ამ სამართალწარმოების ფარგლებში ყადაღა დაედო ერთ-ერთი თავდების ქონებას (პირველ, მეორე და მესამე უძრავ ნივთებს). სასამართლომ თავდებობა არარად მიიჩნია და სარჩელი დააკმაყოფილა მხოლოდ ძირითადი მოვალის მიმართ. იმ თავდებმა პირმა, რომლის ქონებაც დაყადაღებული იყო დავის განმავლობაში, აღძრა სარჩელი თავდაპირველი მოსარჩე-

ლის მიმართ და მოითხოვა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუმართლებლობით მიყენებული ზიანის ანაზღაურება. თავდები პირი მიუთითებდა, რომ სამი ქონების დაყადაღებამ მიაყენა ქონებრივი დანაკლისი: პირველი უძრავი ნივთის, როგორც იპოთეკის საგნის, გაყიდვას ის გეგმავდა ბანკისგან აღებული სესხის დასაფარად, რის განუხორციელებლობამაც გაზარდა საკრედიტო დავალიანება; მეორე უძრავი ნივთის საკუთრებაში გადაცემის წინარე ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულება ვერ შესრულდა, რის გამოც მოსარჩელე იძულებული გახდა, გადაეხადა მიღებული ბეს ორმაგი ოდენობა დამატებით აღებული სარგებლიანი სესხით; მესამე უძრავი ნივთის, როგორც მეორე სესხის იპოთეკის საგნის ყადაღამ, გამოიწვია საკრედიტო დავალიანების გაზრდა.

II. სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

უზენაესმა სასამართლომ მხოლოდ ნაწილობრივ გაიზიარა წინა ინსტანციების მსჯელობა უშედეგო სარჩელის უზრუნველყოფის გამო მიყენებული ზიანი ანაზღაურების უსაფუძვლობის შესახებ. უზენაესი სასამართლოს განმარტებით, სსკ-ის 199 III მუხლი ზიანის ანაზღაურების დამფუძნებელი ნორმაა, რომელზეც არ ვრცელდება ზიანის ანაზღაურების ზოგადი წესები. საკასაციო პალატის შეფასებით (და სააპელაციო ინსტანციის დასაბუთების საპირისპიროდ), წინარე ხელშეკრულებით მოსარჩელემ შეიზოჭა თავი, მეორე ნივთი მომავალი შემძენისთვის გადაეცა, რისი შეუსრულებლობის გამოც ორმაგი ბეს გადახდისა და ამისთვის გაფორმებული სესხისთვის გაღებული სარგებელი (პროცენტი) ზიანად უნდა ჩათვლილიყო. ამ ნაწილში უზენაესმა სასამართლომ საქმე მეორე ინსტანციის სა-

სამართლოს დაუბრუნა საქმის გარემოებების სრულყოფილად დადგენისთვის. პირველი და მესამე ნივთების ყადაღა სასამართლომ არ მიიჩნია ზიანის გამომწვევად ვალდებულების ჯეროვნად შესრულების ვალდებულებიდან გამომდინარე - მსგავს შემთხვევებში ივარაუდება, რომ მსესხებელი თანხას დააბრუნებს და იპოთეკის საგნის რეალიზაცია საჭირო არ გახდება.

ნინო ქავშბაია

▶ 7 – 3/2020

თავდების პასუხიმგებლობის გავრცელება გასვლიდან წარმომდგარ მოთხოვნაზე

უზენაესი სასამართლოს 2013 წლის 1 ნოემბრის გადაწყვეტილება № ას-1087-1018-2012

სკ-ის 450 III, 465-ე მუხლები

1. ნასყიდობის საგნის მიწოდების უზრუნველყოფის თავდებობა ვრცელდება იმ შეთანხმებაზეც, რომელიც აწესრიგებს გასვლიდან წარმომდგარი მოთხოვნის დაკმაყოფილების წესსა და პირობებს.

2. თავდები პირების ვალდებულებიდან გათავისუფლების საფუძველი ვერ იქნება კრედიტორის სხვა თავდების მიერ ნაწილობრივ დაკმაყოფილება და ამის შედეგად მის წინააღმდეგ წარმოებული საქმის შეწყვეტა (არ გამოიყენება სკ-ის 450 III მუხლი).

(ავტორის სახელმძღვანელო წინადადებები)